Sex og samfunn

Hvordan er unges seksuelle og reproduktive helse og rettigheter (SRHR) i Norge?

Rapport om unges perspektiv på seksuell helse

Forfatter: Sex og samfunn

Utgitt september 2021

Sex og samfunn

INNHOLDSFORTEGNELSE

Innledning . . . 3
Metode . . . 4
Workshopens gang . . . 5
(1) Selvbestemt prevensjon . . . 5
(2) Hvordan lære om sex . . . 5
(3) Overgrep og krenkelser . . . 5
(4) Kjønns- og seksualitetsmangfold . . . 5
Refleksjoner . . . 5
Hovedfunn . . . 6
Hva fungerer bra i dag? . . . 6
Selvbestemt prevensjon . . . 6
Hvordan lære om sex . . . 8
Overgrep og krenkelser . . . 10
Kjønns- og seksualitetsmangfold . . . 11
Tilbud for unge . . . 12
Diskusjon . . . 13
Personlige refleksjoner . . . 15
Konklusjon . . . 17

INNLEDNING

I 2021 har Sex og samfunn 50-årsjubileum. Sex og samfunn ble startet 8. februar 1971, for å hjelpe kvinner med abortrådgivning og prevensjonsveiledning. I dag, 50 år senere, er vi Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR).

Jubileet vårt skal markeres året gjennom, og vi ønsket blant annet å arrangere en stor Ungdomskonferanse. Planen var å samle ungdommer fra hele landet til et arrangementet 21. oktober 2021 i Oslo. Noen måneder inn i 2021 var det behov for en realitetsorientering. Med et slikt arrangement vil vi ikke bare risikere en avlysning ved potensielt strenge covid-19-restriksjoner, men også med stor sannsynlighet ikke nå de som vi og andre helsepersonell ellers ikke når. Det ble derfor besluttet å dra dit ungdommene for å høre det de har å si om fremtidens SRHR-politikk.

Målet med en reise fra Alta i nord til Kristiansand i sør var å høre fra de det faktisk gjelder om hva og hvordan dagens SRHR-politikk må endres for å sikre at alle unge, uavhengig av hvor de bor, mottar et demokratisk og likeverdig helse- og undervisningstilbud, som danner grunnlaget for et trygt seksualliv der de kan ta informerte valg for seg selv og opplever at deres seksuelle og reproduktive helse tas på alvor.

Resultatet av dette prosjektet er todelt. Notatene, refleksjonene og transkripsjonene fra samtaler og workshops vil blant annet resultere i denne rapporten, hvor hovedfunnene presenteres og tolkes. Deretter vil 50 krav utformes og overrekkes til helsemyndighetene under et arrangement 17. november 2021 i Oslo.

Resultatene er både av samfunns- og fagrelevans, i tillegg til å være dagsaktuelle. Funnene viser til store kunnskapshull hos unge mellom 13 og 29 år, samt forskjeller i helsetilbud og mange ubesvarte spørsmål om seksuell og reproduktiv helse. Gjennom samtaler avdekket vi også mange tabuer og myter rundt SRHR, som viser til en alvorlig mangel på informasjon mottatt av ungdommen flere steder i Norge. Flere unge forteller at selv om en holdningsendring er ønskelig, vil den være uoppnåelig. De hadde tross alt allerede bestemt seg for hva deres holdninger skulle være i en alder av 16, sa noen.

Som sett i tidligere rapporter har helsepersonell et stort ønske om å lære mer om hva ungdom selv mener burde forbedres, spesielt når det kommer til gutter og deres seksuelle helse og gjennom denne rapporten kan man få et innblikk i hva ungdommene ser på som utfordringer.

METODE

Prosjektet ble gjennomført av totalt tre ansatte ved Sex og samfunn, henholdsvis i en alder av 23 og 25 år, hvorav to er medlemmer av Sex og samfunns Ungdomsgruppe. Det ble til sammen gjennomført 14 workshops i 10 byer i en tidsperiode på 3 uker. Den aller første workshopen tok sted i Oslo, i Sex og samfunns lokaler i Trondheimsveien 2B. Denne workshopen var en anledning til å konkretisere opplegget som vi skulle ta med oss videre til Alta, Hammerfest, Kirkenes, Tromsø, Mo i Rana, Trondheim, Otta, Bergen og Kristiansand. Vi anslår å ha pratet med 125 unge mellom 13 og 29 år. Flertallet var under 20 år, og vi snakket med flest gutter.

Etter gjennomført workshop i Oslo og før avreise til Alta hadde vi et likt opplegg for alle workshops, hvor vi skulle formulere 20 krav ved å gå gjennom 4 temaer med en avstemning til slutt. Ved flere anledninger gikk vi bort fra denne formen for workshop, til fordel for en samtale hvor vi gikk gjennom de 4 temaene. Slik tilpasning hjalp i tilfeller hvor det virket enklere for deltakerne å drøfte høyt hva som ikke fungerer i dag enn å foreslå konkrete krav til hva som skal bli bedre innenfor dagens SRHR-politikk.

Hvor mange som deltok på opplegget, samt hvordan lokalene der workshopen ble avholdt var utformet, påvirket i stor grad den eventuelle tilpasningen. Målet var å alltid skape et trygt rom hvor deltakerne kunne føle seg komfortable nok til å dele sine tanker om SRHR-politikk. Vi la derfor stor vekt på å være fleksible, slik at deltakerne opplevde trivsel under workshopen.

Antall deltakere på workshopene varierte med alt fra 2 til 25 ungdommer. Vi oppsøkte blant annet ungdomshus, fritidsklubber og helsestasjoner for ungdom i de ulike byene, og dro også til en aksjonsleir i Repparfjorden hvor vi pratet med unge miljøaktivister, samt en militærleir der soldater i førstegangstjenesten deltok på workshopen.

Ungdom ble rekruttert blant annet gjennom Instagram-kontoen til Sex og samfunns Ungdomsgruppe @ungseks.

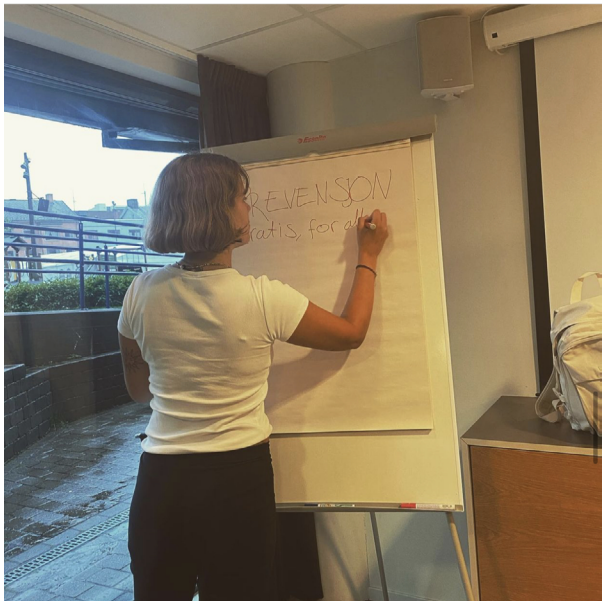

Metoden ble tilpasset de ulike stedene, avhengig av hvem som møtte opp. Her i Hammerfest gjennomførte vi i workshopformat.

WORKSHOPENS GANG

Hver workshop ble innledet med en kort introduksjon av oss og prosjektet, mens deltakerne kunne forsyne seg med mat og drikke som ble servert. Flere steder klarte vi å gjennomføre en god presentasjonsrunde av deltakerne også, men på grunn av ytre omstendigheter, eksempelvis fortløpende inn- og utstrømming av deltakere, ble dette nedprioritert noen få steder til fordel for en flyt i selve workshopen.

Da SRHR er et bredt felt, ble workshopene og samtalene strukturert ved en tematisk inndeling. Temaene var (1) selvbestemt prevensjon, (2) hvordan lære om seksualitet, (3) overgrep og krenkelser, og (4) kjønns- og seksualitetsmangfold. Før vi satt i gang med temaene, varmet vi opp med en runde om hva som er bra innenfor SRHR i dag.

(1) SELVBESTEMT PREVENSJON

Når vi snakket om (1) selvbestemt prevensjon innledet vi med en forklaring av hva ordet "selvbestemt" innebærer i sammenheng med prevensjon. Selvbestemt prevensjon ble dermed forklart i lys av at alle skal kunne ta et informert valg om, og hvilken prevensjon de ønsker og ikke ønsker å bruke, samt å ha muligheten til å velge fritt. Dersom det var vanskelig å komme med innspill kom vi med konkretiseringer av spørsmålene. I tillegg til å spørre om det er noe som burde forbedres, stilte vi spørsmål slik som "Er det lik tilgang på prevensjon?", "Opplever du at det gis god nok informasjon?" og "Er det nok typer prevensjon på markedet?". Vi forsøkte å minimere mengden ledende spørsmål, men de var i flere tilfeller nødvendig for å få samtalen i gang.

(2) HVORDAN LÆRE OM SEX

Neste tema som ble tatt opp med ungdommene var (2) hvordan lære om sex, hvor vi lurte på hvordan de mener at kunnskap om seksualitet burde gis. Det var et bevisst valg å ikke kalle temaet for seksualitetsundervisning, da vi ønsket å omfavne flere måter lærdom om seksualitet tilegnes. De fleste kommenterte seksualitetsundervisning, så for å omfavne flere måter vi lærer om seksualitet på stilte vi spørsmål som pekte søkelyset mot media, internett og foreldres rolle.

(3) OVERGREP OG KRENKELSER

Deretter tok vi opp temaet (3) overgrep og krenkelser, for å høre med ungdommen om hvilke krav som kan settes til politikerne i forhold til dette. Vi stilte spørsmål for å høre om deres tanker om tilbud og hva som bør forbedres for å forhindre at overgrep og krenkelser finner sted. Ved behov stilte vi spørsmål som "Hvordan er informasjonsflyten i dag?" og "Hvem får hjelp i dag?" for å hjelpe de å konkretisere hvordan det ideelt burde være. Ved flere anledninger fikk vi også gode refleksjoner rundt tilbud til de som utøver overgrep og voldtekt.

(4) KJØNNS- OG SEKSUALITETSMANGFOLD

Det siste temaet var (4) kjønns- og seksualitetsmangfold, hvor vi rettet fokuset på en inkluderende forståelse av seksualitet og kjønnsidentitet. Temaene som ble tatt opp var pride, inkluderende språk, behandlingstilbud for kjønnsinkongruens, forståelse hos helsepersonell, likestilling, helse- og rådgivningstilbud for lhbtiq+, lovverk og lignende.

REFLEKSJONER

Det er grunn til å tro at innledninger og overnevnte spørsmål kan ha påvirket innspillene som ungdommen kom med. Å stille en blanding av åpne og ledende spørsmål var likevel en god måte å komme videre i samtalen på, dekke flere områder innenfor temaene og få flere konkrete innspill til hva som kan forbedres. Med en slik metode varte workshopene som regel i ca. 2 timer.

I noen grupper var det ikke praktisk gjennomførbart å gå gjennom hvert enkelt tema separat. Dette enten på grunn av gruppens størrelse, lokale forhold, gruppens motivasjon eller lignende. Under disse workshopene tilpasset vi opplegget slik at det lignet i større grad på en vanlig samtale mellom oss og de unge. Som nevnt tidligere var også et slikt opplegg verdifullt, da samtalene opplevdes som nyttige og viktige. De ga et godt bilde av hvordan SRHR forholdes til i de ulike stedene i Norge og danner derfor også grunnlag for refleksjonene og funnene vi gir uttrykk for i denne rapporten.

HOVEDFUNN

HVA FUNGERER BRA I DAG?

Før vi satte i gang med en tematisk gjennomgang av hvordan ungdommen ønsket at fremtidens SRHR-politikk så ut, varmet vi opp med en runde om hva som er bra innenfor feltet i dag. Likevel kom flere positive aspekter ved dagens SRHR-politikk med en bemerkning om at det kunne bli enda bedre i fremtiden fra ungdommene.

Det virket også som at det som oppleves som bra i dag, var sett i forhold til hvordan det var før. Eksempelvis nevner ungdommene at det er positivt at det er vanligere med åpenhet rundt seksualitet enn tidligere. Det er også positivt at det er vanligere å prate høyt om prevensjon, mensen, seksualitet og andre lignende temaer. Videre mener flere at de opplever det som lettere å få tak i prevensjon nå enn det har vært tidligere. Noen ungdommer bemerker også at det er positivt at bistandstjenester ved overgrep er gratis.

Ungdommene opplever at det er god bevissthet rundt temaer knyttet til seksualitet og fremhever det som positivt at temaene dekkes i større grad i media nå enn tidligere. Dette ble eksemplifisert med at det blant annet er mer fokus på representasjon i filmer og serier i dag enn tidligere, noe som bidrar til å synliggjøre mangfoldet i samfunnet vårt. Likevel bemerker også mange at media har en tendens til å sensasjonalisere enkelte temaer, eksempelvis sex. Dette opplever de ikke nødvendigvis som positivt. Flere sier at det er positivt at seksualitetsundervisning er en del av læreplanverket i dag, men at undervisningen likevel er manglende og utdatert.

SELVBESTEMT PREVENSJON

Resultatene fra workshopene viser flere funn som gjelder på tvers av de ulike byene over hele landet. I forhold til selvbestemt prevensjon ble flere problemer og utfordringer løftet frem av ungdommen. En utfordring som kom opp under flesteparten av workshopene var mangelen på gratis prevensjon for alle, uansett type prevensjon, alder eller kjønn.

Flere problematiserer at prevensjon i dag er for dyrt og at alle burde få tilbud om gratis prevensjon som passer dem. I tillegg nevner flere ungdommer at nødprevensjon er dyrt å få tak i og flere av dem mener det enten burde bli billigere eller at det burde være gratis. Flere av ungdommene forteller at det er lite kunnskap rundt bivirkningene av nødprevensjon og hvordan det faktisk fungerer på kroppen.

Kondomer

Flere av ungdommene opplever et manglende tilbud på kondomer, som i hovedsak allerede skal være tilgjengelig og gratis for alle. Noen av de vi snakket med, sier at de alltid måtte på butikken for å kjøpe, og at det ikke gis ut gratis på deres videregående skole eller fritidsklubb. Ungdommene sier at de ikke har fått nok informasjon om hvor de kan få tak i prevensjon. Dette ble i større grad løftet fram i de mindre byene vi besøkte. Her forteller noen av ungdommene at dette er problematisk, og noe de håper vil forbedres.

Resultatene viser også en tydelig mangel på bruk av kondomer blant ungdommene og at det fortsatt er mye tabu rundt kondombruk. En gutt sa følgende: "Om jeg drar opp kondom så blir det "Har du klamydia?" eller "Har du kjæreste?". Flere mener at kondom ikke brukes fordi de kun tenker på prevensjon som noe man bruker for å unngå uønsket graviditet, og ikke som noe som brukes for å unngå seksuelt overførbare infeksjoner (SOI). Ettersom det forventes at jenter går på hormonell prevensjon uteblir ofte kondomen, noe som fører til at flere av jentene føler de har alt ansvaret for å gå på prevensjon.

SOI

Flere av ungdommene forteller også om at de opplever å ikke lære nok om seksuelt overførbare infeksjoner. Eksempelvis var det noen som ikke visste at man bør teste seg for SOI etter ubeskyttet sex selv om man ikke opplever symptomer. Flere av ungdommene opplever det som flaut og kleint å teste seg for SOI.

I tillegg kom det frem at mange syntes det var negativt at de ikke hadde fått mer informasjon om de ulike kjønnsykdommene og om mulige kostnader ved behandling og testing av seksuelt overførbare infeksjoner. Mykoplasma ble gitt som eksempel, da dette er en lite nevnt kjønnssykdom, som har en dyr behandling som ikke dekkes av staten.

Informert valg?

Noen av ungdommene, da spesielt jentene, forteller om erfaringer fra deres første møte med hormonell prevensjon der de ikke opplevde en mulighet til et fullstendig selvbestemt valg. Dette var ofte opplevelser i møte med helsesykepleiere på skoler.

"Fikk du nok informasjon om prevensjon?"

«Absolutt ikke. Lært alt selv, eller av venner. På skolen lærte du ingenting. Kondom på banan og ikke vaske deg for mye for da får du sopp.»

«Det var lett å få p-piller som løsning, og man snakket derfor ikke om andre løsninger.»

Jentene forteller hvordan de kun får informasjon om p-piller som mulig prevensjonsmiddel og får lite informasjon angående mulige bivirkninger av dette. Dette opplever flere av jentene som leit fordi de kan oppleve å få bivirkninger som de ikke vet om kommer fra hormonell prevensjon.

Mer informasjon angående bivirkninger og ulike typer hormonell prevensjon er noe flere av ungdommene etterspør. De nevner også at det burde være oppfølging etter oppstart av hormonell prevensjon slik at man lettere kan utforske om den typen prevensjon man går på faktisk fungerer best mulig. Flere av ungdommene syntes også det bør være mer forskning på bivirkninger av hormonell prevensjon og reduksjon av disse slik at det kan bli enda lavere risiko å ta hormonell prevensjon for jenter.

Når ungdommene fikk spørsmål om muligheten for andre alternativer til prevensjonsmidler for menn enn kondom var det delte meninger. Jentene er i stor grad positive til, for eksempel, p-piller for menn, og en del av guttene er også det. Noen av guttene, derimot, er skeptiske grunnet potensielle bivirkninger. Samtlige mener likevel at det burde tilbys alternativer til kondom, og at alternative prevensjonsmidler for menn derfor bør forskes mer på.

Når det kom til hva ungdommene visste om hva man skulle gjøre hvis man ikke hadde brukt prevensjon for å forhindre uønsket graviditet kom det frem en samtale om abort. Flere av ungdommene vet hva dette innebærer, men de syntes fortsatt at dette er noe som man burde få mer informasjon om. Blant annet forteller de at de synes de har fått lite informasjon den psykiske og fysiske påkjenningen abort kan innebære, og at de i liten grad vet hvordan abort gjennomføres. Dette er noe ungdommene mener burde inkluderes i seksualitetsundervisningen på skolen. I tillegg mener flere at man må jobbe for å avstigmatisere abort.

HVORDAN LÆRE OM SEX

Resultatene fra workshopene viser at dette temaet var det som flest ungdommer hadde innspill til forbedringer på. Resultatene viser et tydelig ønske om bedre seksualitetsundervisning, og at denne undervisningen burde være tilstede i flere arenaer enn skolen. Mangelen på bedre seksualitetsundervisning kom spesielt frem gjennom ungdommens tro på flere myter om sex og seksualitet.

På spørsmål om hvor de føler de har lært om seksualitet, svarer mange at de har søkt internett for svar, at de har sett på porno, eller at de har lært gjennom egen eller andres erfaringer. Seksualitetsundervisningen de har fått på skolen har typisk kommet for sent, vært mangelfull og preget av klein stemning. Dette har bidratt til at de har måttet henvende seg andre steder da det ikke har vært rom for å få svar på spørsmålene de har sittet inne med. De føler også at de generelt har måttet lære gjennom å erfare ting selv, eller som en sa: man lærer om sex ved å "ha sex med noen". Flere sier at de føler de har sittet igjen med feilaktige tanker eller holdninger angående sex eller seksualitet. Dette er noe de opplever som negativt, og som de mener bør bli bedre. Mange ulike løsninger på dette ble foreslått.

Først og fremst sier alle ungdommene at seksualitetsundervisningen må forbedres. De foreslår at en ekstern underviser kunne holde undervisningen. Dette ville trolig sikre at underviseren er komfortabel med undervisning om seksualitet og som har kompetanse til å prate om det med unge som avholder undervisningen.

Flere mener at lærerne ikke ønsker å holde seksualitetsundervisning:

«Lærerne som har undervisningen har det fordi de må ha det, ikke fordi de har øvd, men sånn "nå må jeg ha det".»

Dersom en ekstern fagperson holder seksualitetsundervisningen mener flere at det kan oppleves som mer komfortabelt og mindre skambelagt. De håper også det vil gjøre at man tør å stille spørsmålene man ellers ikke hadde turt å stille. En sa følgende "Når man kommer på skolen gir man ansvar til eleven for å stille spørsmål - men det er mye ansvar å putte på oss".

Noen ungdommer forteller også om erfaringer der læreren ga feilaktige og ødeleggende fremstillinger av seksualitet. Blant annet fikk vi høre om lærere som nektet å undervise om pride, lærere som tullet bort voldtekt, eller som mente at falske anklager om voldtekt var verre enn voldtekt, eller en annen igjen som tullet bort det at mennesker kan oppleve kjønnsinkongruens. Det at slike holdninger fremdeles eksisterer i norske klasserom i 2021 er noe ungdommene mener er uholdbart. Det burde dermed ikke være opp til den enkelte læreren med sine potensielt gammeldagse holdninger til å bestemme innholdet i undervisningen alene.

«Vi hadde en i klassen som var trans og skeiv, og læreren sin kommentar da de fortalte om det var "Ja, jeg identifiserer meg som en lyktestolpe" fordi det var litt morsomt. Og det ble bare ledd vekk.»

Videre ble det løftet fram at mange lærere hadde inndelt klassen etter kjønn da seksualitetsundervisningen ble avholdt. Resultatet var gjerne at jentene fikk lære om mensen og mensprodukter, mens guttene lærte om temaer som onani. Dette førte naturligvis til at elevene satt med ulik kunnskap om seksualitet. Ungdommene vi pratet med mener at alle burde lære om de samme tingene, uavhengig av kjønn. Samtidig mener flere at det kunne være hensiktsmessig å dele klassen inn i mindre grupper når seksualitetsundervisningen ble avholdt, slik at det skulle bli mindre flaut for elevene. De mener at dersom klassen er delt i mindre grupper kan terskelen bli lavere for å stille spørsmål.

«Når man kommer på skolen gir man ansvar til eleven for å stille spørsmål - med det er mye ansvar å putte på oss.»

Samtidig mener flere av ungdommene at seksualitetsundervisningen bør være tilgjengelig på flere arenaer, og ikke kun på skolen. Et eksempel er folkehøyskole og andre kan være militæret, idretten eller andre fritidsaktiviteter. Alle steder der mange ungdommer samles er arenaer der seksualitet bør tas opp. I slike settinger mener ungdommene at det er viktig at eksempelvis grenser og samtykke blir løftet frem og snakket om.

Flere av ungdommene løfter frem behovet for en mer tilgjengelig og brukervennlig digital plattform for å lære om sex. De tilbringer mye tid på internett, og søker gjerne etter svar der. Det er derfor viktig at det finnes en digital plattform med informasjon de kan stole på for å få informasjon. Flere bruker ung.no som en ressurs for å finne informasjon og opplever det som positivt at de kan se andre som stiller spørsmålene de selv har. Likevel skulle de ønske at det eksisterte en side som utelukkende inkluderer temaer knyttet til seksualitet. De fremhever et tydelig behov for en tilgjengelig og brukervennlig digital plattform hvor man kan lære om seksualitet. Dersom dette ble laget, vil unge kunne føle seg trygge på at det de leser faktisk stemmer. En slik digital plattform vil også kunne tilrettelegge for at flere lærer mer om seksualitet når de har behov for denne kunnskapen og ikke når den etter planen skal gis i skolen.

Alle ungdommene vi pratet med hadde også erfart at seksualitetsundervisningen ikke var omfattende nok. Flere prater om hvordan undervisningen kun inneholder et heteronormativt perspektiv, og utelater en svært stor del av mangfoldet i samfunnet vårt. De mener i tillegg at undervisningen starter for sent i skoleløpet. Ungdommen har et sterkt ønske om at undervisningen skal starte tidligere, gjerne i barnehagen, med et alderstilpasset innhold. En sa dette "Folk begynner tidlig med ting nå, kanskje lurt å begynne tidligere med å lære om det da også". De ønsker også at undervisningen skal inngå i flere fag, deriblant samfunnsfag, og omfatte flere temaer, som samtykke, kommunikasjon, følelser, legning, kjønnsidentitet og mer. I tillegg ønsker de undervisning som inkluderer positive aspekter knyttet til seksualitet, og ikke bare fokus på det negative. Ungdommene mener at det er altfor mye skam og tabu knyttet til seksualitet og at man burde normalisere seksuell nytelse og fjerne denne skammen knyttet til det.

Gjennom seksualitetsundervisningen bør det, ifølge ungdommene, fremgå at porno ikke er slik sex er i virkeligheten. Dette kan tas opp i undervisningen, men flere av ungdommene mener at det burde tilbys alternativer til porno. Det er et ønske om mer representasjon og eksempler, slik som NRK sin sexguide. Et annet forslag var statssubsidiert porno, som skulle sørge for at innholdet var mer representativt og mangfoldig enn porno er i dag. En sa for eksempel "Må lære at pornhub er fake. Må høre om det på skolen, og snakke om hvordan det ikke er sånn det ser ut, men må snakke om de stygge sidene også."

Videre mener mange av ungdommene at også foreldre spiller en stor rolle i barna sine sin seksualitetsundervisning, men at det kan være vanskelig å regne med dem som gode rollemodeller og lærere. Flere av ungdommene foreslo at foreldre burde tilbys kurs eller tilsvarende for å lære om hvordan prate med unge om seksualitet. Dette ble eksemplifisert som foredrag på et foreldremøte på skolen eller gjennom kommunen. De mener likevel at det vil være uunngåelig at mange foreldre som av ulike grunner ikke ønsker å bidra til dette, og derfor er seksualitetsundervisningen i skolen fremdeles viktig å styrke.

«Må lære at PornHub er fake. Må høre om det på skolen, og snakke om hvordan det ikke er sånn det ser ut, men må snakke om de stygge sidene også.»

OVERGREP OG KRENKELSER

Et samlet funn fra workshopene og samtalene som ble avholdt er at det er svært mange usikkerheter og misforståelser knyttet til temaet overgrep og krenkelser. Ungdommene prater om hvordan de ikke vet hvor de skal gå dersom de utsettes for overgrep. Samtlige sier at de ikke har lært nok om grenser eller samtykke i løpet av skolegangen sin.

Inntrykket deres var at dette har forbedret seg blant dagens barnehagebarn, men at de som fortsatt går på skolen har enda ikke hørt om det. Dette mener de burde forbedres ved at temaet skal fremgå av seksualitetsundervisningen og må opplyses om tidlig. Blant annet er det viktig å lære om hva slags støttetilbud som eksisterer for de som har vært utsatt for overgrep.

Flere ønsker også et bedre tilbud for de som har begått overgrep eller er usikre på om de har gjort det. Videre forteller ungdommene også om hvordan det burde være mer informasjon om hvem som begår overgrep, og en økt bevissthet rundt at det ikke er det typisk voldelige overgrepet i et smug utført av en fremmed. Derimot snakker ungdommene om at det burde være mer informasjon om at overgrep ofte skjer i nære relasjoner, og at det ofte utøves av en venn, bekjent, eller kjæreste.

Vi fikk også et inntrykk av at mange barn og unge først åpner seg til jevnaldrende dersom de opplever grenseoverskridende atferd og ikke føler de har trygge voksne i nærheten. En ungdom sa at en venn av henne hadde fortalt henne om et overgrep hun hadde opplevd da de begge fremdeles var unge. Denne ungdommen sa at hun har båret på dårlig samvittighet i senere tid da hun ikke hadde skjønt at dette var et overgrep. Hun har aldri før lært hva det var, og visste dermed ikke hvordan hun skulle hjelpe venninnen sin. Denne historien skildrer at det er viktig at barn og unge lærer om grenser og overgrep i tidlig alder, og vet hvem de kan gå til dersom noe skjer.

Et annet tema som dukket opp når vi snakket om overgrep og krenkelser var når gutter utsettes for overgrep og at det er mye tabu og stigma rundt dette. Ungdommene mener at gutter som voldtektsofre også må snakkes mer om, både i seksualitetsundervisningen og i samfunnet generelt. Det virker ikke som det er lett for gutter å stå fram som ofre grunnet en feilaktig samfunnsholdning og oppfatningen om at de "alltid" har lyst. Ungdommene mener at det er viktig at denne tematikken belyses mer slik at barn og unge, og samfunnet for øvrig, lærer og forstår at gutter også kan være ofre. De vil at skammen og tabuen rundt dette skal fjernes.

For flere av ungdommene, spesielt i mindre byer, er falske anklager om voldtekt en stor bekymring. Flere av disse mener at det burde være straff for å komme med en falsk anklage om voldtekt, og flere sa at de kjenner mange som var blitt utsatt for dette. Det er viktig at ryktespredning og falske anklager snakkes om, men samtidig bør det også opplyses om at det ikke finnes bevis for at falske voldtektsanklager skjer oftere enn andre falske anklager. Derfor er det viktig, slik ungdommene også sa, at seksualitetsundervisningen inkluderer temaer som grenser, samtykke og kommunikasjon.

Flere av ungdommene mener at Norge burde vedta en samtykkelov for å sikre at all sex uten samtykke regnes som voldtekt. I dag omfatter voldtekt kun de overgrepene som begås der offeret gjør tydelig motstand. Dette er utilstrekkelig da flere ofre reagerer med å, for eksempel, fryse og kan dermed ikke gjøre aktivt motstand. Ungdommene mener også at det er en for lav oppklaringsprosent i voldtektssaker og at det burde omprioriteres på ressursene hos politiet. Det ble også snakket om at den lave oppklaringsprosenten hever terskelen for å faktisk anmelde fordi det kan fremstår som vanskelig og tøft å anmelde eller si ifra. Ungdommene mener det burde være lettere å anmelde eller si ifra til noen om man har opplevd overgrep, både for jenter og gutter.

«Man hater det man ikke vet noe om.»

«Det burde bli mer normalisert å snakke om normbrytende seksualitet og kjønns-identitet.»

KJØNNS- OG SEKSUALITETSMANGFOLD

Resultatene fra temaet viser fortsatt en mangel på informasjon og undervisning innenfor kjønns- og seksualitetsmangfold. Mesteparten av ungdommene mener at selv om vi beveger oss mot et mer mangfoldig samfunn, er det fortsatt en vei å gå når det kommer til tabu og stigma rundt normbrytende kjønnsidentitet og seksualitet.

Resultatene viser også noen forskjeller mellom større og mindre byer. I de mindre byene gir ungdommen uttrykk for mer stigma og tabu rundt det å være skeiv og det å for eksempel delta i feiring av pride, mens i de større byene er dette mer akseptabelt og normalisert. Mye av denne stigmaen og disse holdningene i de mindre byene kan skyldes den overnevnte mangelen på undervisning og dermed også på kunnskap - dette fordi, slik en ungdom sa; "man hater det man ikke vet noe om". Andre mener at disse holdningene også kommer fra foreldrene, altså at holdningene ble overført fra generasjon til generasjon. De mener derfor at det var desto viktigere med god undervisning i skolen for å forsikre at alle unge møter alternative blikk på temaer enn det de har hørt hjemmefra. Mange mener derfor at kjønns- og seksualitetsmangfold må inn i undervisningen på skolen.

Ungdommen viser også en stor nysgjerrighet og et stort ønske om å lære å bruke pronomen riktig, samt hva de ulike legninger innebærer, da de opplever dette som manglende i undervisningen i dag. Flere av ungdommene forteller at siden slike temaer mangler i undervisningen lærer de heller om seksualitet og kjønnsmangfold på internett og i sosiale medier. I tillegg mener flere av ungdommene at undervisningen om kjønns- og seksualitetsmangfold må inn i flere ulike fag på skolen.

Ungdommene mener også at det burde bli mer normalisert å snakke om normbrytende seksualitet og kjønnsidentitet, noe de mener kan bli gjort gjennom seksualitetsundervisningen. De mener det burde bli mer bevissthet på hva kjønnsidentitet er, og at man må vekk fra det binære når man lærer om temaet. Videre forteller ungdommene om at ulike skjellsord blir brukt om ulike seksualiteter og kjønn, slik som "homo". Her mener ungdommene at de voksne, spesielt lærere, er nødt til å bli flinkere på å slå ned på slikt ordbruk.

En annen utfordring ungdommen snakker om er det at det trengs en holdningsendring i samfunnet hvor ikke bare de unge blir mer opplyste og oppdaterte på ulike begreper om kjønn og seksualitet, men også voksne og eldre som omgås ungdom. Flere av ungdommene forteller at hvordan lærerne uttrykker sine meninger og holdninger på har mye og si for hva elevene lærer. De mener lærerne må holde seg mer nøytrale og objektive når det kommer til å snakke om seksualitet og kjønnsmangfold. Noen av ungdommene forteller også om lærere som hadde hengt ut enkeltelever som var skeive og brukt dem som eksempler i undervisningen. Når det gjaldt slik oppførsel fra lærerne mener ungdommene at de ikke burde bruke enkeltelever som eksempler i undervisningen.

TILBUD FOR UNGE

Et tema som ikke var en del av de 4 offisielle temaene workshopen var inndelt i, men som er en naturlig del av SRHR-politikk, er tilbud for unge. Dette temaet kom opp under alle 4 temaene, og da særlig når vi snakket om selvbestemt prevensjon, og at ungdommene mener at helsetilbudet ikke er likeverdig.

Mange av ungdommene som bor i mindre byer forteller at de må reise langt for å komme til HFU, noe de opplevde som et stort hinder. Noen løser det ved å prate med foreldrene og avtale skyss med dem eller hvilke buss de skulle ta. For de unge som ikke hadde et like åpent forhold til foreldrene om seksualitet derimot, kunne besøk til helsestasjonen bety omfattende løgn om hvor de skulle. Disse ungdommene opplever dette som problematisk og mener at det burde bli enda enklere å benytte seg av helsestasjoner.

Flere av helsestasjonene vi fikk høre om har kun åpent et par timer i uka. Ofte var disse tidene samtidig som skoletiden til ungdommene. Dette betyr at de kanskje må skulke skoletimer for å dra til helsestasjonen. Slike utfordringer var ulike fra de mindre byene til de større byene.

I de større byene var det gjerne flere helsestasjoner og disse har lengre åpningstider, mens i de mindre byene opplever ungdommen dårligere tilgang og kortere åpningstider. Ungdommene mener at det er viktig at åpningstidene utvides slik at dette ikke blir nødvendig å skulke eller gå glipp av skoletimer.

Mange ungdommer har inntrykk av at helsestasjonen var et sted jenter pleide å dra, og ikke så vanlig for gutter å dra til. Det kunne være usikkerhet om tilbudet helsestasjonene har utover å tilby hormonell prevensjon til jenter. Når det kommer til hva de ulike helsestasjonene tilbyr var det også forskjell fra by til by, der noen helsestasjoner tilbyr mer enn andre.

Generelt virket det som om færre gutter bruker helsestasjonene, noe helsepersonell ved helsestasjonene vi besøkte bekreftet. Det er viktig å ta tak i dette og vise at helsestasjonene eksisterer for gutter også. En mulig måte å gjøre dette på ifølge ungdommene er ved at helsestasjonene besøker alle skolene i nærheten, eller at alle elever besøker sin lokale helsestasjon. Ved å gjøre dette, kan det hende at ungdommene får et mer personlig forhold til stedet, og en bedre forståelse av hva det har å tilby dem.

Noen av ungdommene vi pratet med, kom fra områder der «alle kjenner alle». De forteller at dette kan oppleves ukomfortabelt i sammenhenger relatert til seksualitet. For eksempel kan det være flaut å dra til helsestasjonen, for da vet alle andre som sitter på venterommet eller som så at en gå inn, at man skal dit. Ungdommene håper at det er mulig med løsninger som kan gjøre at man kan være litt mer «anonym» i slike sammenhenger.

Flere av ungdommene mener at helsesykepleier ikke er tilstede nok på skolen. Ungdommene opplever helsesykepleier sin manglende tilstedeværelse på skolen som et problem. De opplever at de ikke har en trygg voksen å gå til dersom de har et problem. Mange forteller at det å gå til helsesykepleieren ikke alltid er anonymt nok. På en av skolene, for eksempel, ligger kontoret til helsesykepleier ved siden av kantinen, og dette gjør at elevene ikke oppsøker hjelp der. Det er viktig, i følge ungdommen, at det ikke er tydelig at man skal til helsesykepleieren, og at kontoret derfor ligger på et mer skjermet sted.

Flere av ungdommene forteller også om opplevelser der de har pratet med helsesykepleier på skolen, men har blitt henvist videre til for eksempel helsestasjonen eller læreren. De følte at vedkommende ikke hadde oppdatert kunnskap om det de spurte om, eller manglet kompetanse og evne til å prate med unge. En ungdom forteller om en gang hun ble med en venninne til helsesykepleieren for å prate om at hun var lesbisk. Helsesykepleieren sitt svar hadde vært at hun kanskje burde prate om dette med foreldrene istedenfor. For venninnen ble dette oppfattet som utrolig negativt, da hun trengte en trygg voksen å komme og prate til som ikke var foreldrene. Det er viktig at helsesykepleierne sitter med oppdatert kunnskap, har kompetanse til å prate med barn og unge, og er tilstede og tilgjengelig på skolen.

DISKUSJON

Resultatene fremhever både positive og negative sider ved SRHR-feltet i dag. Innenfor prevensjon opplever ungdom at en positiv endring har skjedd med økt tilgjengelighet på informasjon om prevensjon, men også statlig subsidiert prevensjon.

I dag får kvinner mellom 16 og 22 år økonomisk støtte til prevensjon slik at det enten blir gratis eller billigere. De som er mellom 16 og 19 år får spiral og p-stav gratis dersom de ønsker det. En annen positiv endring som ungdommene nevner er at det er gratis bistand for de som opplever overgrep.

Resultatene viser også at det er et stort forbedringspotensiale. Ungdommene etterspør bedre undervisning, bedre og mer tilgjengelig tilbud, og bedre informasjonsflyt.

Det er ikke like enkelt å forbedre tilbudene alle stedene. Noen områder i Norge er preget av at det er få mennesker og store avstander. I slike områder kan det være lurt å finne lokale løsninger. I Hammerfest har de et godt utekontakt-tilbud, og ungdommene der føler det er et trygt og tilgjengelig sted å henvende seg. Utekontakten er tilgjengelig på sosiale medier som instagram og tiktok, og oppsøker også unge i gatene. Andre steder har de mulighet til å bestille time på helsestasjonen slik at de kan velge en time som passer istedenfor å være avhengig av satte åpningstider.

Noen steder er preget av at alle kjenner alle, ifølge ungdommen. Dette kan gjøre det utfordrende for dem å oppsøke tilbud som helsestasjon for unge eller helsesykepleier på skolen. Det er vanskelig å løse dette, men det er fremdeles mulig å finne løsninger som kan hjelpe. For eksempel finnes det mange chat-tjenester som tilbyr hjelp til unge, og det er viktig at unge vet at slike tilbud finnes. Videre vil en digital plattform bidra til at de kan finne svar uten å føle seg utlevert til alle på stedet de bor.

En av utfordringene blant ungdommen var tilgangen deres til å teste seg for seksuelt overførbare infeksjoner på en anonym måte. Ofte kunne de oppleve en høyere terskel for å dra til helsestasjonen da den var lite anonym. Her forteller noen få av ungdommene at de har gode erfaringer med å ha lavterskeltilbud som stasjoner for selvtest på ulike toaletter på skoler eller universiteter. Dette kan også være en løsning på manglende testing blant ungdommer flere steder i Norge.

Ungdommen må bli møtt med mer forståelse og få en mulighet til å utforske nysgjerrigheten sin og ikke bli møtt med lærere som ikke tør å snakke med ungdommen om de mulige spørsmålene de har knyttet til seksualitet og seksuell helse. Alle ungdommer må bli møtt med trygge rom hvor de kan ha muligheten til å få den kunnskapen de trenger for å ha en god seksuell og reproduktiv helse.

ungseks Her er ei litta oppsummering fra gårsdagen 🤩🤩 Starta grytidlig igjen med fly til Kirkenes - der hadde vi TO workshops! Én på militærleiren med vernepliktige og én på Basen, ungdomshuset i Kirkenes ✌️

Krenkende oppførsel i skolen blant elever er også noe som må tas mer tak i av både lærere og voksne. Ulike skjellsord som kan være støtende og krenkende er noe som bør tas på alvor og slås hardt ned på slik at det ikke utvikles videre. Vi fikk høre mange historier der medelever kaller andre for «homo» som et skjellsord og lignende. Det er viktig at lærere og andre ansatte tar tak i dette. Andre har erfart at lærerne selv er de som bruker språk som bidrar til å opprettholde kjønns-stereotypiske roller og gammeldagse holdninger, ved å si «han slår deg bare fordi han liker deg» og lignende.

Noen av ungdommene vi pratet med forteller urovekkende erfaringer fra skolen der grenseoverskridende handlinger ble utført av voksne ansatte på skolen. De ga eksempler på en gymlærer som introduserte seksualiserte leker i gymmen som han selv skulle være med på, en annen som slo jentene på rumpene deres om de gikk forbi, og en tredje som ville høre om elevenes seksualliv. Slikt burde ikke forekomme i klasserom, men dersom det gjør det, burde elevene kunne melde fra og bli tatt på alvor. Ungdommene hadde forsøkt å melde fra, men opplevde at saken ikke ble tatt videre, eller at de ansatte det gjaldt ble konfrontert, men fikk fortsette undervisningen deres som før uten at oppførselen deres ble fulgt med på. Det er viktig at elever opplever at deres grenser og sikkerhet er en prioritet på skolen, og at skolen er et trygt sted.

Ungdommene vi snakket med på militærleiren, føler at deres seksuelle helse var et ikke-tema i førstegangstjenesten. De reagerer på at de, for eksempel, aldri har blitt opplyst om de kan teste seg for kjønnssykdommer i leiren. Ansatte i militæret kunne ikke svare på hvorvidt dette var et tilbud til soldatene, men mener at dette er noe de lett kan finne ut av på egen hånd. Det er viktig at ungdommenes seksualitet tas på alvor også i arenaer som dette, både ved at de får informasjon og ved at de får tilbud for å ivareta sin seksuelle helse.

Mange gode innspill ble diskutert i plenum.
Her er Katarina under en workshop i Trondheim.

Bedre seksualitetsundervisning er en nøkkelfaktor som har kommet opp på samtlige workshoper. Ingen av ungdommene vi pratet med mener at seksualitetsundervisningen de har fått har vært tilfredsstillende. Alle har temaer de skulle ønske de fikk lære om, alle hadde ubesvarte spørsmål, og ingen var fornøyde. Slik burde det ikke være. Det er svært problematisk og urovekkende å høre at seksualitetsundervisningen varierer fra by til by, fra skole til skole, og fra lærer til lærer. Seksualitetsundervisningen må standardiseres slik at kvaliteten på undervisningen ikke avhenger av læreren, og slik at alle ungdommene sitter igjen med et likt kompetansegrunnlag og utgangspunkt for et godt seksualliv. Det er viktig at undervisningen omfatter flere temaer, er representativ og mangfoldig. Ikke minst er det viktig at alle elever får muligheten til å lære seg om seg selv og sin seksuelle helse. Kunnskapen deres om seksualitet bør ikke etterlates tilfeldighetene.

Et annet viktig moment i denne rapporten er gutter og deres seksuelle helse. Gjennom reisen er det merkbart at guttene vi pratet med, ikke har særlig erfaring med å dra til helsestasjonen, oppsøke hjelp eller teste seg. Helsepersonellet vi pratet med, og erfaringer fra helsestasjoner rundt om i Norge, bekrefter at dette er en gjennomgående trend: gutter besøker helsestasjoner i mindre grad enn jenter. Det er viktig at dette tas tak i, men løsningene på det er ikke entydige. Flere helsestasjoner har testet ut egne åpningstider for gutter, med variabelt resultat. Det er mulig at mer oppsøkende aktiviteter kan bidra til å få kontakt med unge gutter, som igjen kan føre til at de kanskje lytter dersom de oppfordres til å besøke helsestasjon eller teste seg.

ungseks Mo i Rana! Flott by og en fantastisk fritidsklubb💞
Vi hadde en super workshop med rekordmange ungdommer🤩 Tusen takk til alle som møtte opp!

PERSONLIGE REFLEKSJONER

Noe som ikke kommer fram av resultatene eller diskusjonsdelen, har vært inntrykkene vi sitter igjen med etter workshopene vi har hatt. Ikke alt i workshopene har ført til resultater, men det har ført til en bedre forståelse av unges hverdag og deres tankegang.

Først og fremst er det viktig å si at alle ungdommene vi møtte, var utrolig nysgjerrige og ønsket å lære mer om seksualitet. Likevel hadde de fleste aldri opplevd arenaer hvor dette var noe de kunne utforske sammen med andre, eller arenaer hvor det var åpent for spørsmål og samtaler. Resultatet av dette var at mange av workshopene var preget av spørsmål og samtaler om basale temaer som vi mener burde vært tatt i seksualitetsundervisningen.

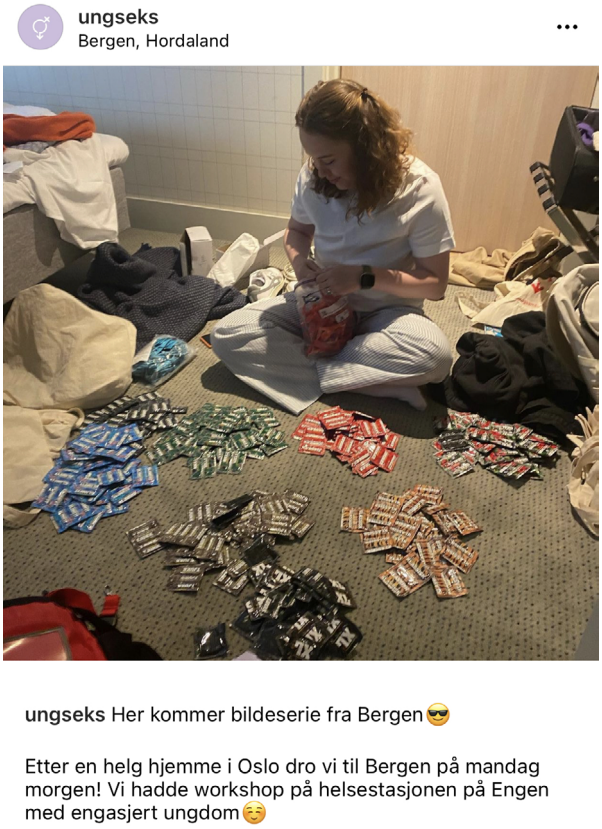

Det er viktig å bemerke at ettersom vi ikke er trente i å holde seksualitetsundervisning, gjorde vi ikke det, men vi svarte likevel på konkrete spørsmål som vi hadde kunnskap om. Et eksempel på dette, var da vi ble møtt med mange myter som levde i beste velgående blant de unge. Noen hadde hørt at jenter ikke kan gå på do alene en måned etter at de har tatt abort, og dette var en myte vi kunne slå ned på.

Det var påfallende mange som uttrykte holdninger som bidrar til å opprettholde gamle kjønnsroller. Et eksempel er nøkkel- og lås-analogien, der vi fikk høre at «En nøkkel er en god nøkkel om den kan åpne mange låser, men en lås er en dårlig lås om den kan åpnes av mange nøkler». I klartekst vil det si at gutter er gode om de har sex med mange jenter, mens jenter er løse om de gjør det samme. Noen av de vi pratet med jobbet sammen med unge og var selv i målgruppa (mellom 13 og 29 år). Flere av disse sier at de blir svært overrasket over å høre hvor negative holdninger flere av guttene har mot jenter, og mener at det burde være enda mer fokus på dette enn det er i dag. Vi ble selv overrasket over å høre dette fra barn og unge, noen så unge som 14 år.

Det virker som om disse holdningene og uttrykkene kan komme fra eldre generasjoner som lærer barna opp til det. Fra en gutt hørte vi at faren hadde fortalt ham at hvis en jente har sagt «ja» en gang, er det bare å fortsette så lenge man vil. Flere av ungdommene rundt slo hardt ned på dette da han sa det, men det er nyttig å vite at slike holdninger og tankeganger fortsatt eksisterer. Dette belyser nok en gang viktigheten av en god seksualitetsundervisning som kan sørge for at alle lærer viktigheten av, blant annet, samtykke og grenser, uavhengig av foreldrenes eller andre omsorgspersoner sine ståsteder.

Vi fikk også høre fra flere at gutter ikke føler seg ansvarlige for prevensjon, og forventer at dette er noe jenta fikser. Det virket som en forventning at jenter begynner på p-piller i tidlig alder. En person sin far sa "ah du har fått deg kjæreste, skal du kanskje vurdere p-piller?".

Flere mener at guttene må «ansvarliggjøres» og bli bevisste på at de også må ta en del av ansvaret, både for å forhindre seksuelt overførbare infeksjoner og graviditet. Denne forventningen kan også virke negativt på jenter, spesielt dersom de opplever negative bivirkninger ved bruk av hormonell prevensjon. Det er viktig at barn og unge opplyses om at ikke all prevensjon fungerer for alle, og at jenter først og fremst må lytte til kroppen sin ved valg av prevensjonsmiddel, og ikke til forventningene fra andre.

Vi ble overrasket over hvor mange som løftet fram bekymringen over falske voldtektsanklager, spesielt i Nord-Norge. Selv om flere studier viser at det skjer i liten grad, er dette en reell bekymring for ungdommene vi møtte. En av guttene forteller at han har blitt utsatt for det selv. Det virket ikke som om det var politianmeldelse som var verst, men ryktespredningen som skjedde i byen eller tettstedet. Dette var påfallende, særlig i mindre områder preget av «alle kjenner alle».

I følge en annen gutt kunne slike rykter ødelegge for jobbmuligheter og sosiale relasjoner. Det er viktig at dette undersøkes nærmere for å finne ut prevalensen av dette, og hvorvidt dette er et større problem enn vi vet i dag. Uavhengig av resultatene, er det viktig å sette fokus på å lære om kommunikasjon og samtykke i skolen, både for å forhindre overgrep, men også potensielt falske anklager.

«En nøkkel er en god nøkkel om den kan åpne mange låser, men en lås er en dårlig lås om den kan åpnes av mange nøkler.»

ungseks Her kommer bilder fra turen til Otta🤩
Etter en liten togtur fra Trondheim ankom vi Otta💗 Fra togstasjonen gikk vi bort til den flotte helsestasjonen i byen og hadde workshop😍 Her fikk vi høre hva noen av ungdommene i Otta mente burde bli bedre innenfor fremtidens seksualpolitikk☀️ Otta viste seg fra sin beste side med masse sol og varme☀️

På mandagen var det Workshop på Tvibit der vi møtte engasjerte unge voksne😊 I tillegg fikk vi en fin prat med Tvibit Helsestasjon💞 Vi koste oss masse hele helgen🙌

«Ah. Har du fått deg kjæreste, skal du kanskje vurdere p-piller?»

KONKLUSJON

Etter denne reisen sitter vi igjen med et inntrykk av at unge er nysgjerrige og har et sterkt ønske om å lære mer om SRHR. De forteller om flere ting de føler er bra i dag: det er lettere enn før å få tak i prevensjon, det er mer åpenhet i samfunnet, og bedre representasjon i media. Dette er positive aspekter som viser at det har skjedd en endring de siste årene. Men vi hos Sex og samfunn og Ungdomsgruppa vil se 50 år framover.

Målet vårt er å lytte til ungdommen og gjøre de nødvendige endringer og tilpasninger slik at unge opplever at deres seksuelle helse tas på alvor, og at de får det nødvendige kunnskapsgrunnlaget til å kunne utøve et trygt seksualliv. Det er fortsatt en lang vei å gå før alle målene er nådd.

I denne rapporten har vi forsøkt å belyse manglene, og foreslått mulige løsninger. Alle funnene er forankret i unges stemmer, både organisert unge, men også unge som vanligvis ikke får sin stemme hørt. Fordelene er at vi ikke bare får hørt fra ungdom i de store byene og ungdom som oftest blir hørt, vi får også hørt fra ungdommene i de mindre byene og ungdom som man ellers ikke ville hørt noe fra angående denne tematikken. Det at vi har reist og besøkt ungdom over hele Norge gir oss et godt grunnlag for å formulere de 50 kravene som skal gis til politikerne under Ungdomskonferansen 2021. Vi håper og tror at disse 50 kravene vil bli tatt på alvor og at politikerne ser hvor verdifulle disse kravene er fordi de kommer direkte fra ungdommer fra hele landet.

For å oppsummere, kan vi si at ungdommene mener det er mye som må forbedres. De opplever at deres seksuelle helse ikke tas på alvor i og med at seksualitetsundervisningen er såpass mangelfull, og helsestasjonstilbudet ikke tilpasses dem. Det er derfor viktig at seksualitetsundervisningen endres for å representere mangfoldet i seksualitet, og endres ved at eksterne undervisere med kompetanse innenfor feltet holder undervisnignen istedenfor læreren.

Videre er det viktig at helsestasjonstilbudet utvides med flere helsepersonell og lenger åpningstider. Dette vil bidra til at det er enklere å oppsøke tilbudene som finnes, blant annet ved at ungdommene slipper å skulke skolen for å komme seg dit. Likevel vil reisevei fremdeles være et hinder. Dette kan motarbeides ved å sikre lokale løsninger, som for eksempel ved å tilby selvtesting på skolene, på treningssentre, fritidsklubber, eller andre steder der ungdom oppholder seg.

Det er også viktig å ta tak i at gutter i mindre grad enn jenter benytter deg av helsestasjoner. En mulig måte å gjøre dette på er ved at helsestasjonene besøker alle skolene i nærheten, eller at alle elever besøker sine egne lokale helsestasjoner. Ved å gjøre dette, kan det hende at ungdommene får et mer personlig forhold til stedet, og en bedre forståelse av hva det har å tilby dem.

ungseks Idag har vi hatt workshop i Hammerfest💗 Dagen startet tidlig med hurtigbåt til Hammerfest! Her brukte vi morgenen på å gå en liten fjelltur for å sjekke ut utsikten over byen! Videre har vi drevet med rekruttering av ungdommer til workshop!! Under workshopen fikk vi snakket med engasjert ungdom om seksuell helse og rettigheter!! Etter hurtigbåt tilbake til Alta kjørte vi videre til Repparfjorden! Her snakket vi med ungdom på leir fra hele landet😍 Nok en flott dag oppe i nord☀️✈️

Ungdom ønsker seg gratis prevensjon, og mer informasjon om de ulike prevensjonsmidlene som finnes. I tillegg håper de at det vil forskes mer i framtiden, både for å redusere bivirkninger og øke tryggheten, men også for å lansere et alternativ prevensjonsmiddel til kondom for menn. Det er også viktig at det informeres om at prevensjon er viktig både for å forhindre graviditet, men også for å forhindre at man får kjønnssykdommer.

Med kjønns- og seksualitetsmangfold mener ungdommen at det er viktig med mer informasjon i undervisningen. Spesielt i mindre byer og tettsteder var det tydelig at stigma og tabuer fremdeles lever i beste velgående, og dette må motarbeides. Flere av ungdommene sa at det de lærte om dette temaet, lærte de via sosiale medier som for eksempel ulike tiktok-kontoer. Skolen burde ta ansvar og stå for mesteparten av undervisningen, og ikke tilfeldige personer på sosiale medier.

De unge i dag vokser opp i en hverdag som ingen har opplevd tidligere. Teknologiske framskritt byr på muligheter som ikke enda er tatt i bruk, men også utfordringer som den eldre generasjon ikke har erfart eller kjent på kroppen. Dermed er det viktigere enn noensinne at vi lytter til det de unge har å si, og tar deres erfaringer på alvor. Vi håper at denne rapporten bidrar til endring, og bidrar til kunnskap til helsepersonell og andre interesserte. Vi håper andre vil fortsette arbeidet med oss for å fremme ungdommens stemme, og sikre at de neste generasjonene får det grunnlaget de fortjener. Alle fortjener et likeverdig grunnlag med seksualitetsundervisning, og alle fortjener å vite at deres seksuelle helse og rettigheter tas seriøst.

Fra venstre: Katarina Eisenstein, Ebba Giil og Paulina Dubkov.

Feyenoord
ПОЛЯРНЫЙ
SEMESTER 2007

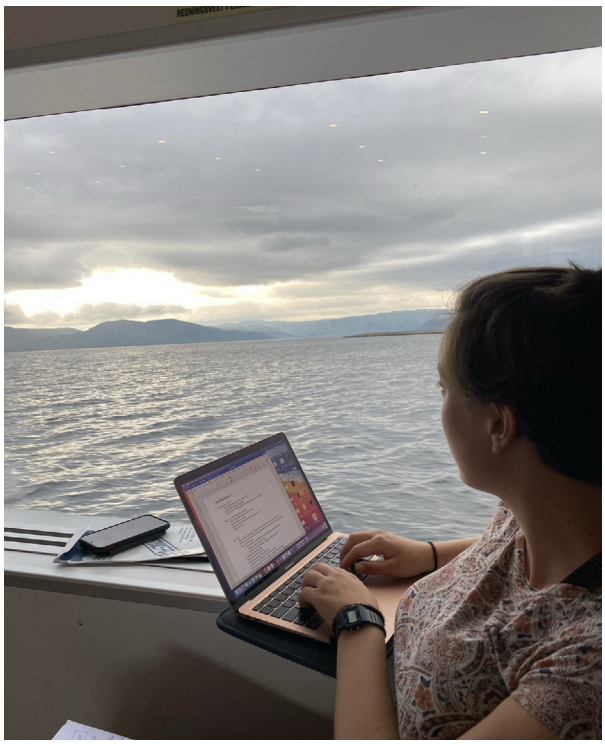

Sex og samfunn

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.

www.sexogsamfunn.no